

ZDRAVOTNICTVÍ ČR:
Stručný přehled činnosti
oboru klinická farmacie
za rok **2015–2018**
NZIS REPORT č. K/3 (08/2019)

NÁRODNÍ ZDRAVOTNICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM – AMBULANTNÍ PÉČE
 ZDRAVOTNICTVÍ ČR: Stručný přehled činnosti oboru klinická farmacie za období 2015–2018
 NZIS REPORT č. K/3 (08/2019)

	2015	2016	2017	2018
Z důvodu zbytnosti léčiva v průběhu hospitalizace: vysazení léčiva	854	1 081	1 208	1 740
Z důvodu lékové interakce: vysazení léčiva	921	991	834	1 024
Z důvodu lékové interakce: úprava dávky léčiva	524	333	409	567

Prezentovaná data zohledňují podíl nezadaných údajů, které jsou v jednotlivých letech aproximovány ze struktury známých typů zdravotnických zařízení a vyplněných údajů.

Roční výkaz o činnosti poskytovatele ZS

A (MZ) 1-01

Poskytovatel (obor): klinická farmacie

Za rok 2018

IČO	Zpravodajská jednotka (adresa):
PČZ	
Oddělení, pracoviště, druh ZZ	

A007

I. Pracovníci ve zdravotnictví

	Č.ř.	Klinický farmaceut se specializací	Klinický farmaceut zařazený do předatestační přípravy		
a	b	1	2	3	4
Fyzické osoby (počet k 31.12.)	11				
Počet úvazků, určených pro poskytování klinickofarmaceutické péče	12				

II. Zřizovatel

Počet	Č.ř.	Ministerstvo	Kraj	Město/obec	Fyzická osoba/církev
a	b	1	2	3	4
Oddělení klinické farmacie vyššího typu	21				
Oddělení klinické farmacie základního typu	22				
Pracoviště klinického farmaceuta	23				
Pracoviště s konzultační službou klinického farmaceuta	24				

III. Zdravotnická zařízení lůžkové péče

	Č.ř.	Počet lůžek, kterým je poskytována systematická klinicko-farmaceutická péče			
		standardní lůžka	lůžka intenzivní péče	lůžka chirurgických oborů	lůžka interních oborů
a	b	1	2	3	4
Akutní péče	31				
Následná péče	32				
Dlouhodobá péče	33				

IV. Zdravotnická zařízení ambulantní péče

Počet pacientů	Č.ř.	Konziliární klinicko-farmaceutická péče			
a	b	1	2	3	4
Specializovaná ambulantní složka zdravotnického zařízení lůžkové péče	41				
Samostatná ordinace (fyzická/právníká osoba)	42				

V. Klinicko-farmaceutická péče

	Č.ř.	Počet oborů celkem, ve kterých je poskytována klinicko-farmaceutická péče	Chirurgické obory	Interní obory	ze sloupce 3		ze sloupce 2 a 3
					Onkologie, paliativní medicína	Psychiatrie, geriatrie	Anesteziologie a intenzivní medicína (ARO, JIP)
a	b	1	2	3	4	5	6
Oddělení klinické farmacie vyššího typu	51						
Oddělení klinické farmacie základního typu	52						
Pracoviště klinického farmaceuta	53						
Pracoviště s konzultační službou klinického farmaceuta	54						

VI. Evidence činností klinického farmaceuta

	Č.ř.	Výkon 05751	Výkon 05753	Výkon 05755	Výkon 05755 další	Edukace pacienta se záznamem do zdravotnické dokumentace	Počet interpretací plazmatických hladin léčiv	Počet chybných zápisů ordinace	Počet vyžádaných konzilií	Počet zachycených duplicit
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Počet celkem	61									

VII. Počet intervencí klinického farmaceuta

Počet intervencí klinického farmaceuta	Č.ř.	Nasazení léčiva	Vysazení léčiva	Úprava dávky léčiva	Konzultace k léčivu		
a	b	1	2	3	4	5	6
Celkem	81						
Z důvodu	vhodnějších farmakologických vlastností	82					
	projevu nebo rizika nežádoucího účinku	83					
	renální insuficience	84					
	lékařského zákroku	85					
	zbytnosti léčiva v průběhu hospitalizace	86					
lékové interakce	87						

VIII. Pacienti podle identifikovaného rizika

	Č.ř.	Nízké riziko	Střední riziko	Vysoké riziko			
a	b	1	2	3	4	5	6
Celkem	101						

IX. Identifikované rizikové faktory

	Č.ř.	Počet
a	b	1
Polypragmázie	111	
Léčivo s úzkým terapeutickým oknem	112	
Léčivo s vysokým interakčním potenciálem, popsanými interakcemi	113	
Renální insuficience glomerulární filtrace je rovna nebo méně než 30 ml/min	114	
Laboratorní známky hepatální insuficience	115	
Další významné změny biochemických a/nebo hematologických parametrů	116	
Pacient v intenzivní péči	117	
Diabetes mellitus (dle MKN: E10 – E14) – na terapii PAD a/nebo inzulínu	118	
Epilepsie (dle MKN: G40, G41) na terapii antiepileptiky	119	
Fibrilace síní (I48)	120	
Nádorové onemocnění (dle MKN: C) – kurativní nebo paliativní onkologická farmakoterapie	121	
Pacient s dlouhodobou (déle než 1 týden) léčbou systémovými kortikoidy nebo jinými imunosupresivy	122	
Pacient s parkinsonským syndromem (dle MKN: G20, G21).	123	

Razítko:

Výkaz vyplnil:

Telefon:

E-mail:

Podpis vedoucího zpravodajské jednotky:

Datum:

Závazné pokyny pro vyplňování statistického formuláře A (MZ) 1-01: Roční výkaz o činnosti poskytovatele zdravotních služeb pro obor

klinická farmacie

Statistická zjišťování Ministerstva zdravotnictví jsou součástí Programu statistických zjišťování v České republice na rok 2018. Tento program byl zveřejněn ve Sbírce zákonů ČR, v částce 130, formou vyhlášky č. 373/2017 Sb. ze dne 19. 10. 2017, která v příloze 2 obsahuje seznam statistických zjišťování prováděných ministerstvy. Program byl sestaven v souladu se zákonem č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

Výkazy řady A (MZ) 1-01 slouží k získání základních informací o poskytovatelích zdravotních služeb a o činnosti jednotlivých oborů z hlediska zajištění a potřeby zdravotní péče, pro zjištění vybraných údajů o zdravotním stavu obyvatelstva. Tyto informace slouží pro zpracování podkladů při stanovení zdravotní politiky státu na různých úrovních řízení a pro hodnocení objemu zdravotní péče.

Předání dat je možné pouze elektronicky prostřednictvím webové aplikace - Centrální úložiště výkazů (CÚV), která obsahuje elektronické šablony pro vyplňování a odesílání výkazů do CÚV. Pro předání dat do CÚV je nutné přihlášení do registrů rezortu zdravotnictví na základě „Žádosti o přístup do registrů NZIS“ uvedené na internetových stránkách www.uzis.cz v v horní liště označené červeně a uvedené jako REGISTRY NZIS VSTUP na adrese: <http://www.uzis.cz/registry-nzis-vstup>.

Předání dat do aplikace CÚV bude ukončeno 30. 4. 2019.

Zákon č. 89/1995 Sb. ukládá všem zpravodajským jednotkám povinnost poskytnout úplně, správně, pravdivě a včas požadované údaje pro všechna statistická zjišťování uvedená v Programu statistických zjišťování (viz § 2 – vymezení pojmů, § 10 – program statistických zjišťování a § 26 – správní delikty). Ochrana důvěrných statistických údajů je zaručena výše uvedeným zákonem (viz § 16 – povinnost mlčenlivosti a ochrana důvěrných statistických, údajů, § 17 – poskytování důvěrných statistických údajů).

POKYNY PRO VYPLŇOVÁNÍ

Výkaz vyplňuje samostatně každé oddělení (pracoviště) oboru klinická farmacie, u všech poskytovatelů zdravotnických služeb – zpravodajských jednotek (dále ZJ) bez ohledu na jejich zřizovatele, které poskytuje příslušnou zdravotní péči.

Formuláře výkazu a pokyny pro jeho vyplňování jsou uveřejněny na internetových stránkách <http://www.uzis.cz>.

V elektronické šabloně výkazu se vyplňují žluté a červeně podbarvené kolonky, ke kterým je vždy uvedena „informace k poli“. Šedě podbarvené kolonky se nevyplňují.

Oddíl I. Pracovníci ve zdravotnictví

V ř. 11, 12 se sleduje evidenční počet zaměstnanců a počet zaměstnavatelů v kategorii klinický farmaceut se specializovanou způsobilostí v oboru klinická farmacie a v kategorii klinický farmaceut zařazený do předatestační přípravy. Personální požadavky na zastoupení klinických farmaceutů jsou dány vyhláškou MZ ČR č. 99/2012 Sb. o požadavcích na minimální personální zabezpečení zdravotních služeb, a to v příloze 1, část I B pro ambulantní péči a část III B pro lůžkovou péči.

sl. 1 Klinický farmaceut se specializovanou způsobilostí, zákon č. 95/2004 Sb., § 11.

sl. 2 Klinický farmaceut v odborné specializační přípravě – vyhláška č. 185/2009 Sb., příloha 1

ř. 11 ve sl. 1 až 2 se vyplňuje počet fyzických osob pracujících na oddělení (pracovišti) k 31.12.

ř. 12 se zapisuje celkový počet úvazků farmaceuta určený pro poskytování klinickofarmaceutické péče na pracovišti k 31.12.

Příklad: a) Na pracovišti jsou fyzicky veden 1 klinický farmaceut se specializací, 1 v přípravě, každý z nich má pro vlastní klinickofarmaceutickou péči určen úvazek 0,2, do řádku 12 se doplní ve sloupci č.1 0,2 a sloupci č.2 0,2.

b) Na pracovišti jsou fyzicky vedeni 2 kliničtí farmaceuti se specializací, každý s úvazkem 0,2, do řádku 12 ve sloupci č.1 se doplní součet úvazků obou, tedy 0,4.

Oddíl II. Zřizovatel

Do řádku odpovídajícímu typu oddělení zdravotnického zařízení se vyplní počet oddělení ve zdravotnickém zařízení dle typu zřizovatele poskytovatele zdravotních služeb (v jednom ze sl.1 až sl. 4), ostatní sloupce se nevyplňují. *

ř. 21 **Oddělení klinické farmacie vyššího typu.** Minimální požadavky na toto oddělení: poskytuje **systematickou komplexní** péči pro alespoň 4 obory specializačního vzdělávání lékařů a minimálně **pro 200 lůžek akutní péče**, při minimálním personálním obsazení tohoto oddělení **4,0 úvazku** klinického farmaceuta se specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě.

ř. 22 **Oddělení klinické farmacie základního typu.** Minimální požadavky na toto oddělení: poskytuje **systematickou komplexní** péči pro alespoň 2 obory specializačního vzdělávání lékařů, minimálně **pro 100 lůžek akutní péče**, při minimálním personálním obsazení tohoto oddělení **2,0 úvazku** klinického farmaceuta se specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě.

ř. 23 **Pracoviště klinického farmaceuta**, pokud je klinickofarmaceutická péče poskytována pro:

a) akutní lůžkovou péči. Minimální personální obsazení oddělení je **0,5-1 úvazku** klinického farmaceuta se

specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě a poskytuje **systematickou komplexní péči pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů a minimálně pro 25–50 lůžek akutní péče.**

b) následnou a dlouhodobou lůžkovou péči. Minimální personální obsazení oddělení je **0,5–1 úvazku** klinického farmaceuta se specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě a poskytuje **systematickou komplexní péči** pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů pro lůžka následné a dlouhodobé péče.

ř. 24 **Pracoviště zajišťující konzultační službu klinického farmaceuta**, pokud je klinickofarmaceutická péče poskytována pro:

a) akutní lůžkovou péči. Minimální personální obsazení tohoto oddělení **0,2–0,4 úvazku** klinického farmaceuta se specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě a poskytuje **systematickou péči** pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů, minimálně **pro 25–50 lůžek akutní péče.**

b) následnou a dlouhodobou lůžkovou péči. Minimální personální obsazení tohoto oddělení je **0,2–0,4 úvazku** klinického farmaceuta se specializovanou způsobilostí nebo zařazeného ve specializační přípravě a poskytuje **systematickou péči** pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů. pro lůžka následné a dlouhodobé péče.

Oddíl III. Zdravotnická zařízení lůžkové péče

Vyplňuje se počet lůžek, kterým je poskytována systematická** klinickofarmaceutická péče dle typu lůžek:

ř. 31, sl. 1 – počet standardních lůžek akutní péče, jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

ř. 31, sl. 2 – celkový počet lůžek intenzivní péče (chirurgických i interních oborů), jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

ř. 31, sl. 3 – celkový počet lůžek chirurgických oborů (součet intenzivních a standardních), jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

ř. 31, sl. 4 – celkový počet lůžek interních oborů (součet intenzivních a standardních), jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

ř. 32, sl. 1 – celkový počet lůžek následné péče, jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

ř. 33, sl. 1 – celkový počet lůžek dlouhodobé péče, jimž je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče.**

** *Systematickou klinickofarmaceutickou péči rozumíme aktivní hodnocení medikace pacientů lůžkových oddělení klinickým farmaceutem ve spolupráci s ošetřujícím lékařem; a další spolupráci s ošetřujícím lékařem na farmakoterapeutické strategii pacientů lůžkových oddělení od jejich příjmu až do propuštění ze zdravotnického zařízení; blíže Gregorová J., Langmaierová K.: Metodika I: Práce na oddělení klinické farmacie; optimalizace farmakoterapie pacienta. AMCA, Praha 2013. ISBN 978-80-905449-1-8.*

Oddíl IV. Zdravotnická zařízení ambulantní péče

Vyplňuje se celkový počet pacientů, kterým je poskytována a evidována **konziliární klinickofarmaceutická péče**, tj. *hodnocení medikace klinickým farmaceutem na základě vyžádání ošetřujícím lékařem.*

Ř. 41 a 42 **nevyplňuje** zařízení lékárenské péče poskytující konzultační službu/lékové poradenství pacientům.

ř. 41, sl. 1 – celkový počet pacientů specializované ambulantní složky zdravotnického zařízení lůžkové péče, kterým je poskytována a evidována konziliární*** klinickofarmaceutická péče;

ř. 42, sl. 1 – celkový počet pacientů samostatné ordinace ambulantní péče (fyzické/právníké osoby), kterým je poskytována a evidována konziliární*** klinickofarmaceutická péče;

Oddíl V. Klinicko-farmaceutická péče

Vyplňuje se pouze takový počet oborů specializačního vzdělávání lékařů, jimž oddělení (pracoviště) klinické farmacie poskytuje **systematickou klinickofarmaceutickou péči**

Nezapisuje se počet všech oborů zdravotnického zařízení , kde je konkrétní typ pracoviště zřízen.

ř. 51 až 54:

sl. 1 celkový počet oborů specializačního vzdělávání lékařů, jimž oddělení (pracoviště) klinické farmacie **poskytuje a eviduje systematickou klinickofarmaceutickou péči**

sl. 2 ze sl. 1 se uvede počet chirurgických oborů, kterým je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

sl. 3 ze sl. 1 se uvede počet interních oborů, kterým je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

sl. 4 ze sl. 3 se uvede počet oborů onkologie a paliativní medicína, kterým je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

sl. 5 ze sl. 3 se uvede počet oborů psychiatrie, geriatrické, kterým je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče;**

sl. 6 ze sl. 2 a 3 se uvede počet oddělení anesteziologie a intenzivní medicíny (ARO, JIP), kterým je **poskytována a evidována systematická klinickofarmaceutická péče.**

Pozn. – počet oborů specializačního vzdělávání lékařů pro daný typ pracoviště

Oddělení klinické farmacie vyššího typu – systematická klinickofarmaceutická péče pro alespoň 4 obory specializačního vzdělávání lékařů

Oddělení klinické farmacie základního typu – systematická klinickofarmaceutická péče pro alespoň 2 obory specializačního vzdělávání

Pracoviště klinického farmaceuta – systematická klinickofarmaceutická péče pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů

Pracoviště zajišťující konzultační službu klinického farmaceuta – systematická klinickofarmaceutická péče pro alespoň 1 obor specializačního vzdělávání lékařů

Oddíl VI. Evidence činností klinického farmaceuta

Vyplňují se počty zhodnocení vstupních medikací (= vstupní kontrola medikace – kontrola a zhodnocení medikace při příjmu pacienta do zdravotnického zařízení).

ř. 61, sl. 1 počet výkonů 05751 - Komplexních zhodnocení míry rizikovitosti pacienta klinickým farmaceutem

ř. 61, sl. 2 počet výkonů 05753 - Stanovení plánu racionalizace farmakoterapie klinickým farmaceutem

ř. 61, sl. 3 počet výkonů 05755 - do sloupce se v ř. 61 zapisují celkové počty ověření účinnosti stanoveného plánu racionalizace farmakoterapie pacienta klinickým farmaceutem s frekvencí danou vyhláškou č. 421/2016 Sb : tj. pacient ve středním riziku 1x za hospitalizaci, pacient ve vysokém riziku 2x za hospitalizaci;

- ř. 61, sl. 4 Výkon 05755 další - celkový počet ověření účinnosti stanoveného plánu racionalizace farmakoterapie klinickým farmaceutem nad rámec frekvence dle vyhlášky č. 421/2016 Sb (viz popis sloupce 3)
- ř. 61, sl. 5 Edukace pacienta se záznamem do zdravotnické dokumentace – zapisují se celkové počty edukací pacienta se záznamem do zdravotnické dokumentace
- ř. 61, sl. 6 Počet interpretací plazmatických hladin léčiv - zapisují se celkové počty interpretací plazmatických hladin léčiv
- ř. 61, sl. 7 Počet chybných zápisů ordinace – zápis ordinace jednoznačně definuje možnost správného podání léčiva sestrou
- ř. 61, sl. 8 Počet vyžádaných konzilií - do sloupce se zapisují celkové počty vyžádaných konzilií k medikaci pacienta pro oddělení, kterým není poskytována systematická komplexní klinickofarmaceutická péče
- ř. 61, sl. 9 Počet zachycených duplicit - duplicity terapeutické i generické

Oddíl VII. Počet intervencí klinického farmaceuta

- ř. 81 až 87, sl. 1 – do sloupce se zapíše v řádku 81 celkový počet evidovaných intervencí klinického farmaceuta, jejichž výsledkem je nasazení léčiva a v dalších řádcích příslušné počty intervencí klinického farmaceuta s výsledkem nasazení léčiva dle důvodu uvedených ve sloupci a;
- ř. 81 až 87, sl. 2 – do sloupce se zapíše v řádku 81 celkový počet evidovaných intervencí klinického farmaceuta, jejichž výsledkem je vysazení léčiva a v dalších řádcích příslušné počty intervencí klinického farmaceuta s výsledkem vysazení léčiva dle důvodu uvedených ve sloupci a;
- ř. 81 až 87, sl. 3 – do sloupce se zapíše v řádku 81 celkový počet evidovaných intervencí klinického farmaceuta, jejichž výsledkem je úprava dávky léčiva a v dalších řádcích příslušné počty intervencí klinického farmaceuta s výsledkem úprava dávky léčiva dle důvodu uvedených ve sloupci a;
- ř. 81 až 87, sl. 4 – do sloupce se zapíše v řádku 81 celkový počet evidovaných intervencí klinického farmaceuta, jejichž výsledkem je konzultace k léčivu (lékař zvažuje terapeutický postup, výsledkem konzultace není konkrétní zásah do medikace pacienta, tj. např. nasazení, vysazení léčiva, ale pouze konzultace se zápisem do dokumentace k použití léčiva vzhledem ke zvažovanému terapeutickému postupu).

Oddíl VIII. Pacienti podle identifikovaného rizika

- ř. 101, sl. 1 Počet pacientů **s nízkým rizikem** výskytu lékového problému v průběhu hospitalizace. **Pacient v nízkém riziku výskytu lékového problému během hospitalizace** - pacient nemá identifikován žádný z rizikových faktorů ani žádné z rizikových léčiv a zhodnocená aktuální medikace nevyžaduje stanovení plánu racionalizace farmakoterapie klinickým farmaceutem.
- ř. 101, sl. 2 Počet pacientů **se středním rizikem** výskytu lékového problému v průběhu hospitalizace. **Pacient ve středním riziku výskytu lékového problému během hospitalizace**- u pacienta je identifikován jeden nebo více rizikových faktorů či rizikových léčiv, ale z kontextu dokumentace jasně vyplývá, že aktuální medikace vzhledem ke stavu pacienta nevyžaduje změny v medikaci.
- ř. 101, sl. 3 Počet pacientů **s vysokým rizikem** výskytu lékového problému v průběhu hospitalizace. **Pacient ve vysokém riziku výskytu lékového problému během hospitalizace**- u pacienta je identifikován jeden nebo více rizikových faktorů/léčiv, a/nebo zhodnocená aktuální medikace ukazuje na nutnost řešení zjištěného problému při příjmu pacienta.

Oddíl IX. Identifikované rizikové faktory

ř. 111 až 123, sl. 1 Zapisují se u pacientů identifikované rizikové faktory definované v rámci výkonu 05751 vyhláškou č. 421/2016 Sb.

Vazby:

Oddíl I.

ř. 12 alespoň jeden sl. ≠ 0

Pokud ř. 12 ≠ 0, pak ř. 11 ≠ 0 ve stejném sloupci, a naopak, platí pro všechny sloupce.

ř. 11 ≥ ř. 12, týká se sl. 1 až 2

Oddíl V.

sl. 3 ≥ sl. 4 + sl. 5

sl. 2 + sl. 3 ≥ sl. 6